

Použití dělostřelectva motostřelecké divize při průlomu přípravené obrany

S průlomem připravené obrany se můžeme setkat v armádní útočné operaci jak při boji v příhraničním pásmu, tak i v hloubce nepřátelské obrany.

Při útoku bez použití jaderných zbraní může k průlomu připravené obrany dojít jen tehdy, jestliže v určeném úseku průlomu (pro motostřelecký pluk v šířce až 2 km, pro motostřeleckou divizi v šířce až 4 km) účinně umlčí dělostřelectvo veškeré síly a palebné prostředky nepřítele. To je základní předpoklad úspěšného zahájení nebo pokračování útoku.

Vševojskovému veliteli musí být proto v první řadě jasné, že může volit úsek průlomu jen v takové šířce, v jaké stačí dělostřelectvo, které má k dispozici,

umlčet nepřítele. Na úspěšném průlomu závisí další výsledek útoku, a proto se musí štáb divize i štáby pluků, které se zúčastní průlomu, v první řadě soustředit na průlom a jeho všestranné zabezpečení.

Článek obsahuje některé názory a zkušenosti k této otázce s cílem ukázat možnosti

— zkrácení času na plánování a organizování použití dělostřelectva,

— zmenšení rozsahu a zjednodušení obsahu dokumentace,

— zkrácení času na předání úkolů dělostřelectvu, které se zúčastní průlomu konvenčními zbraněmi,

— zmenšení objemu prací u jednotek.

Podmínky a předpoklady pro průlom

Nepřítel bude podle svých předpisů zvyšovat aktivnost své obrany všude tam, kde mu to terén umožní nebo kde bude očekávat aktivní útočnou činnost. Musíme počítat s tím, že v závislosti na čase zdokonalil svůj palebný systém, zastírání, systém zátarasů, pozorování a zajištění. Přípravenou obranu může vytvořit během 12 až 14 hodin a překonat ji útokem z chodu na široké frontě bude stěží možné.

V úseku průlomu pro motostřelecký pluk (v maximální šířce 2 km) může být rozmístěno až 6 jaderných prostředků, 13 dělostřeleckých baterií (včetně minometných čet), 9 opěrných bodů čet a až 2 bojová stanoviště.

V úseku průlomu pro divizi se počet těchto cílů kromě jaderných prostředků

a dělostřeleckých baterií nejméně zdvojnásobí. Podle našich zkušeností vyžaduje tento počet cílů, v závislosti na palebných možnostech dělostřelectva, které je v úseku průlomu k dispozici např. v hodnotě 300 hlavních, asi 25 až 40 minut. Tato doba se musí zvětšit v případě, že vyvedení útočících jednotek a dosažení čáry zteče bude trvat déle. Palebná příprava nemůže být přirozeně prodlužována libovolně, neboť pak by část dělostřelecké palby nebyla dostatečně účinná. Postačí, budou-li motostřelecké a tankové jednotky kryty dělostřeleckou palbou od čáry rozvinování do praporečnických proudů.

Aby mohl být průlom úspěšný, je nutné

— soustředit všechny průzkumné pro-

středky a organizovat průzkum ve směru průlomu;

— zahájit bezprostřední průzkum cílů a připravit konkrétní rozbor cílů;

— přibrat dělostřelectvo nadřazených stupňů a druhého sledu divize (popřípadě i tankové jednotky druhého sledu);

— plánovat palebnou přípravu a pře-

dat úkoly dělostřeleckým oddílům a skupinám, které se zúčastní palebné přípravy;

— připravit potřebné střelivo;

— zorganizovat součinnost;

— uskutečnit topograficko-geodetickou přípravu palebných postavení a pozorovatelů a ženijně je vybudovat.

Organizace dělostřeleckého průzkumu

Má-li se průlom připravené nepřátelské obrany podařit, musíme znát silná i slabší místa jeho obrany. Znalost situace, síly a uskupení nepřítele ovlivňují podstatně rozhodnutí velitele, určení útočného uskupení motostřeleckých a tankových jednotek, uskupení dělostřelectva, přípravu střeliva atd.

Různé druhy průzkumu mají různé možnosti z hlediska rozsahu úkolů, hloubky zjišťování cílů a objektů i přesnosti dodávaných průzkumných údajů. Těchto možností se má maximálně využít právě díky cílevědomé organizaci a úzké součinnosti všech průzkumných sil a prostředků.

Dělostřelecký průzkum, který je součástí vojenského průzkumu, organizuje náčelník dělostřeleckého průzkumu v úzké součinnosti se zpravodajským náčelníkem. Právě při plánování a organizování průzkumu se musí hledat nejvýhodnější podmínky ke splnění všech průzkumných úkolů a musí se organizovat součinnost na celou hloubku průlomu. Je třeba stanovit, jak a kdy se bude uskutečňovat výměna průzkumných údajů, které výsledky a kdo bude dodávat, kde jsou prostory činnosti průzkumných sil a prostředků a jak navzájem spolupracují.

Potřebná vysoká hustota hlavních průlomů má za následek velké zvětšení počtu pozorovatelů. Vezmeme-li v úvahu, že pozorování musí být zajištěno i na bocích, můžeme počítat s hustotou jedné pozorovatelnosti na každých 100 m úseku průlomu v šířce 4 km. Taková hustota zabezpečuje v úseku průlomu průzkum bez jakýchkoli mezer.

Všechny jednotky dělostřeleckého technického průzkumu musí být rozděleny na celý úsek průlomu, aby doplnily maximálně systém vizuálního pozorování. Zvláště zvukoměrný průzkum musí zjišťovat souřadnice palebných postavení brigádního, popřípadě divizního dělostřelectva i v prostorech, které sice neleží bezprostředně v úseku průlomu, z nichž však může být do něho působeno.

Průzkum bojem může přispět ke zjištění přesného průběhu předního okraje. U jednotek, které vedou průzkum bojem,

musí být bezpodmínečně představeni dělostřelečtí pozorovatelé z počtu pozorovatelů baterií.

Vzhledem k tomu, že přijetí rozhodnutí velitele probíhá současně s průzkumem nepřítele, je nutné přejít od lůžných průzkumných hlášení k hlášení okamžitým. To znamená, že výsledky průzkumu je sice třeba od štábu oddílu až po štáb divize rozebírat, avšak ne je pro určitý časový úsek shromažďovat. Každý výsledek průzkumu musí se ihned po zpracování dostat k nadřízenému, neboť jen tak můžeme dosáhnout toho, že průzkumné údaje jsou aktuální. V zásadě je třeba usilovat o to, aby podrobnosti získané průzkumem na různých stupních, byly zpracovány do celků, které jsou s to veliteli něco říci.

Rychlé předávání výsledků průzkumu vyžaduje dobře organizovaný zpravodajský systém. V průběhu přípravy průlomu se musí upustit od rádiového spojení a používat přednostně linkové spojení. Stejně tak jako soustředí dělostřelectvo své průzkumné orgány v úseku, zvyšuje se i počet průzkumných orgánů ostatních druhů vojsk a služeb. Při organizování součinnosti průzkumných orgánů nejde jen o dobrou spolupráci mezi náčelníkem dělostřeleckého průzkumu a zpravodajským náčelníkem, neboť velmi důležitá je i spolupráce pozorovatelů a dělostřeleckých průzkumníků na předním okraji. Stálá oboustranná informovanost ulehčuje průzkumníkům zjistit v krátkém čase přesně polohu opěrných bodů a zbraní, rozsah a polohu zářezů a opevnění a rozpoznat klamná postavení.

Při vedení palby na cíl nejsou souřadnice cíle v povelu běžně kódovány, poněvadž se ihned střelí. Při činnosti v úseku průlomu je to však jinak, neboť tam probíhá průzkum cílů po delší časové období. Abychom utajili stav průzkumu, je třeba právě na nejnižším stupni, počínaje od pozorovatelů baterií, všechny výsledky průzkumu hlásit kódovaně.

Účinnost dělostřelecké palby je pro úspěch průlomu rozhodující, a proto je třeba zjistit bojové rozmístění nepřítele co nejpřesněji. Aby mohly být nejdříve-

tější prvky nepřátelského rozmístění umlčeny nebo zničeny, je třeba zjistit 70–80 procent objektů jako cíle. V úseku průlom, v němž se brání např. prapor s posilovacími prostředky, je to 80–100 jednotlivých cílů. Údaje se musí rozebrat, navzájem porovnat a hlásit.

Spolehlivost výsledků průzkumu se zvyšuje porovnáním údajů různých průzkumných prostředků. Je třeba počítat s tím, že štáb raketového vojska a dělostřelectva dostane zjištěné cíle (objekty) třemi až pěti různými cestami. Z toho vyplývá, že musí zpracovat 300 až 500 údajů, které musí dále předat zpravodajskému náčelníkovi. Tuto práci můžeme zvládnout jen tehdy, vytvoříme-li operační vyhodnocovací skupinu ze štábu dělostřeleckých pluků.

Průlom připravené obrany nepřítel je rozhodující údobí boje, ve kterém má

průzkum zvlášť velký význam. Na to bychom měli bezpodmínečně dbát jak v bojové přípravě, tak i při zpracovávání cvičení.

Těžiště přípravy by mělo být v

— používání předsunutých, bočních a dočasných pozorovatelů;

— studiu terénu a zjišťování cílů, které se ani nepohybují ani nevedou palbu a jsou maskovány přirozenými prostředky;

— hlášení kódovaných výsledků průzkumu;

— spolupráci se sousedy;

— rozboru výsledků průzkumu a v jejich zpracování do celků;

— účasti dělostřeleckých pozorovatelů na průzkum bojem;

— vytváření vyhodnocovacích skupin ve štábech pluků.

Plánování palebné přípravy

Průlom připravené obrany bude možný jen po důkladné přípravě. Podstatný význam přitom má plánování palebné přípravy. K tomu, aby mohly být postupně umlčeny jak nejdůležitější cíle (opěrné body prvního sledu a dělostřelecké baterie), tak i ostatní cíle, je potřebný dostatečný počet dělostřelectva. Dlouholeté zkušenosti a propočty ukazují, že k průlomu připravené obrany jsou potřebné dělostřelecké prostředky, které uvádí **tabulka 1**.

Při cvičeních dostaly divize prvního sledu na směr hlavního úderu armády přiděleny 3 až 6 dělostřeleckých oddílů (9 až 18 dělostřeleckých baterií = 54 až 108 hlavních). Kromě toho byla v pásmu divize dočasně použita podskupina armádní dělostřelecké skupiny o 2 až 4 dělostřeleckých oddílech (6 až 12 dělostře-

leteckých baterií = 36 až 72 hlavních). Z toho vyplývá celkový počet 240 až 330 dělostřeleckých hlavních. To znamená, že dělostřelecky může být zabezpečen úsek průlomu v šířce asi 4 km nepřátelské obrany kategorie 2 a v šířce asi 3 km kategorie 1 (**viz tabulku 1**).

Podklad pro palebnou přípravu tvoří rozhodnutí velitele divize a bojové nařízení náčelníka raketového vojska a dělostřelectva armády.

Zámysl rozhodnutí obsahuje mimo jiné:

- pořadí ničení nepřítel;
- směr hlavního úderu;
- pohotovost k útoku;
- bojovou sestavu divize.

Bojové nařízení náčelníka RVD armády obsahuje:

Tabulka 1

Potřebné množství dělostřelectva pro průlom

Kategorie	Nepřítel	Potřebné množství dělostřeleckých hlavních na kilometr fronty	Celkové množství dělostřeleckých hlavních při šířce úseku průlomu	
			2 km	4 km
1.	USA Velká Británie	100 až 110	200 až 220 (33 až 36 dělostřeleckých baterií)	400 až 440 (66 až 72 dělostřeleckých baterií)
2.	Francie Belgie, NSR	70 až 80	140 až 160 (23 až 26 dělostřeleckých baterií)	230 až 320 (46 až 52 dělostřeleckých baterií)

— spotřebu munice na palebnou přípravu v palebném průměru;
— přidělené dělostřelectvo (kde a od kdy je přiděleno);

— prostředky nadřízeného, které budou použity ve prospěch vlastní divize.

Podstatný význam mají také některé otázky, které je třeba upřesnit zpravidla společně s operačním oddělením. Jsou to např. údaje o přesné poloze úseku průlomu, pravděpodobná rychlost útoku a rozvinování motostřeleckých a tankových jednotek. V úzké spolupráci se zpravodajským oddělením by měl být zpracován důkladný rozbor protistojícího nepřitele.

Má-li dělostřelecký štáb k dispozici tyto výchozí údaje, je s to plánovat palebnou přípravu a vytvořit tak předpoklady k tomu, aby se dosáhlo palebné převahy a zajistilo se útočícím jednotkám rychlé tempo útoku.

Štáby hledaly nové způsoby, jak realizovat zásadu: co nejvíce času pro podřízené štáby a jednotky. Až dosud musely být dokumenty pro palebnou přípravu zpracovány pro:

— divizní dělostřeleckou skupinu (DDS);

— plukovní dělostřelecké skupiny (PDS);

— dělostřelectvo pluků, u nichž nebyla vytvářena PDS;

— protitankovou zálohu divize (DPTZ).

V každém případě to byly časově velmi náročné výpisy z celkového dokumentu.

V současné době štáby používají metodu plánování a propočtu palebné přípravy, kterou považujeme za účelnější.

Pro tuto metodu je charakteristické, že na plánování a propočty palebné přípravy průlomu je na divizi přibírána operační skupina z divizní dělostřelecké skupiny a po jednom operačním důstojníkovi z každé plukovní skupiny. Mají za úkol zpracovat na základě rozdělení palebných úseků tabulku palby.

Výsledkem plánování a propočtu je grafický plán palby motostřelecké divize, který obsahuje všechny údaje pro časově účelnou a účinnou palebnou přípravu. Tento dokument se předává podřízeným dělostřeleckým jednotkám (DDS, PDS, dělostřelecké oddíly) jako fotokopie a tvoří současně pracovní dokument i bojové nařízení.

Tato metoda má řadu předností:

1. Plánování a propočty palebné přípravy ukončí štáby raketového vojska a dělostřelectva motostřelecké divize včas.

2. Hlavní část dělostřelectva (DDS, PDS, popřípadě dělostřelecké oddíly), která se zúčastní palebné přípravy, nepotřebuje již žádný další čas k ujasnění úkolu při palebné přípravě. Kromě toho tyto štáby nemusí zpracovávat žádné propočty, čímž mohou ušetřit celkem asi 50 % času.

3. Štáby dělostřeleckých jednotek, které se zúčastní palebné přípravy, mohou využít veškerý čas, který mají k dispozici, na organizování a zabezpečení palebné přípravy.

V praxi se často neobejdeme bez upřesnění úseků cílů a objektů; to je ovšem na podkladě jednotných dokumentů poměrně jednoduché.

Úkoly vševojskových a dělostřeleckých velitelů

Průlom připravené obrany je jeden z nejsložitějších úkolů útočného boje a musí být proto všestranně připraven a zabezpečen. K upřesnění úkolů s veliteli všech stupňů dochází na pozorovatelnách.

Při organizaci součinnosti je třeba sládit zejména:

— společné orientační body;

— dobu zahájení, trvání a složení palebné přípravy;

— dobu zaujetí palebných postavení děl pro přímou střelbu;

— signály pro velení;

— přemístění společných pozorovatelů;

— vytvoření průchodů a způsob jejich využití;

— přemísťování dělostřeleckých skupin a oddílů v hloubce;

— směry dalšího útoku po dokončení průlomu.

Ke zvýšení účinnosti dělostřelecké pal-

by při průlomu měly by se palebné přípravy zúčastnit i děla pro přímou střelbu. Jejich činnost je účelné organizovat tak, že náčelníci dělostřelectva motostřeleckých pluků, které se zúčastní průlomu, určí ve spolupráci s veliteli motostřeleckých praporů cíle, které mají v průběhu palebné přípravy umlčovat. Přímou střelbu je výhodné vést v době, kdy dělostřelecké skupiny umlčují cíle v hloubce nepřátelské obrany. Palebná postavení děl pro přímou střelbu, jejich příprava a způsob jejich zaujetí musí být přesně určeny.

Je bezpodmínečně nutné, aby na pozorovatelnách byly rozmístěny dálkoměry pro pozorování a opravování palby děl pro přímou střelbu. Bojová vozidla protitankových baterií motostřeleckých pluků mohou mlčovat tanky, děla a pozorovatelný.

Aby mohl štáb raketového vojska a dělostřelectva divize při plánování palebné přípravy přihlídnout i k palbě děl pro

přímou střelbu, předkládají náčelníci dělostřelectva pluků náčelníku raketového vojska dělostřelectva divize návrhy, potvrzené veliteli motostřeleckých pluků. Při

organizování palebné přípravy se musí velitelé motostřeleckých pluků i osobně velitel divize velmi podrobně zabývat vedením palby z těžkých zbraní a ovlivňovat ji.

Potřebné dělostřelecké dokumenty

Palebná příprava je složitá část bojové činnosti. Přesto by měly štáby zpracovávat jen nezbytně nutné dokumenty. V podstatě jde o to, aby byly

- podchyceny všechny průzkumem zjištěné úseky cílů a objekty (jaderné prostředky, dělostřelecké baterie, minometné sekce, protiletadlové baterie, radiolokační stanice);

- sladěny navzájem úkoly dělostřeleckých jednotek a skupin, které se zúčastní palebné přípravy;

- zpracovány dokumenty, které mohou sloužit jako plánovací a stejně tak jako pracovní.

Z tohoto hlediska štáby zpracovávají podle služebního předpisu DV-31/1:

1. plán bojové činnosti raketového oddílu a dělostřelectva motostřelecké divize;

2. mapu pro řízení bojové činnosti raketového oddílu a dělostřelectva motostřelecké divize (ve dvou výtiscích);

3. mapu dělostřeleckého průzkumu.

Pro palebnou přípravu zpracovává štáb raketového vojska a dělostřelectva divize:

- náčelník dělostřeleckého průzkumu schéma cílů na topografické mapě měřítko 1:50 000 nebo většího;

- zástupce náčelníka štábu plán palby jako přílohu k plánu bojové činnosti raketového oddílu a dělostřelectva na topografické mapě měřítko 1:50 000 nebo většího (plán palby rozmnoží operační oddělení);

- operační skupina nebo operační důstojníci tabulku palby pro palebnou přípravu (palebnou podporu) na formuláři, z něhož potřebné údaje přenášejí do plánu palby.

Schéma cílů a plán palby se zpracovává vždy na topografických mapách stejného měřítko, aby cíle ze schématu se daly snadno přenést do plánu palby.

Z obsahu článku zdůrazňujeme kategorický požadavek na zjištění 70—80 % z celkového počtu nepřátelských objektů v úseku průlomu a na potřebné množství dělostřelectva pro průlom v hodnotě 70—110 hlavních na 1 km fronty. Splnění těchto požadavků je nezbytným předpokladem úspěšného průlomu a tudíž musí být i základním kritériem, které ovlivňuje rozhodnutí vševojskového velitele.

Článek ukazuje novou metodiku plánování palebné přípravy centralizovaně na stupni divize až do dělostřeleckého oddílu. Plán palby, zpracováváný jako příloha k plánu bojové činnosti raketového oddílu a dělostřelectva divize, naše předpisy neznají a uvádějí pouze tabulku palby.

Schéma cílů je v období plánování palebné přípravy nejdůležitějším dokumentem náčelníka dělostřeleckého průzkumu. S tímto dokumentem na zpravodajském oddělení srovnává, upřesňuje a stále vyhodnocuje se zpravodajským náčelníkem výsledky průzkumu. Na tomto podkladě zpracovává tabulku palebných úkolů s přihlédnutím k tomu, že důležité cíle, dosud ještě nezjištěné (jaderné prostředky, dělostřelecké baterie, minometné sekce, radiolokační stanice a protiletadlové baterie), budou v ní započítány.

Plán palby jako příloha plánu bojové činnosti by měl obsahovat:

- cíle a objekty přenesené ze schématu cílů;

- rozhraní a přední okraj vlastních jednotek, bude-li útok veden přes ně;

- uskupení dělostřelectva a dělostřelectvo, které se zúčastní palebné přípravy;

- úseky cílů a číslování;

- rozdělení úseků cílů;

- grafikon palebné přípravy.

- tabulky palby;

Tabulka palby je nejužitečnější dokument pro štáb raketového vojska dělostřelectva divize, pro štáby dělostřeleckých skupin a pro náčelníka dělostřelectva motostřeleckého pluku, jehož dělostřelectvo se sice zúčastní palebné přípravy, avšak u pluku není vytvářena plukovní dělostřelecká skupina.

Po skončení plánování se vrátí operační skupiny (operační důstojníci) dělostřeleckých skupin nebo oddílů s plánem palby ke svým jednotkám. Tím je zabezpečeno jednotné pojetí a jasná znalost palebné přípravy. V dělostřeleckých skupinách a u jednotek není již třeba dále plánovat ani připravovat propočty. Tento dokument stanoví palebné úkoly, upřesňuje se, orientuje vševojskového velitele o složení a průběhu palebné přípravy a o palebné situaci, dále jak podávat hlášení.

Upraveno z tisku NDR